

‘Literatuurverwijzingen’

**Een literatuurlijst maken &
citeren / parafraseren**

Waarover gaat de presentatie?

- **I Waarom verwijzen?** Enkele overwegingen vooraf!
- **II APA - normen**
- **III Literatuurverwijzingen: de praktijk**
  - 1 Citeren & parafraseren
  - 2 Literatuurlijst
  - 3 Tools (Endnote)

I **Waarom literatuurverwijzingen?**

- **Teksten & ideeën van anderen overnemen mag alleen met bronvermelding**
- **Betrouwbaarheid & controleerbaarheid**
- **Volledigheid: alleen als je een lijst presenteert van alle gebruikte bronnen, is na te gaan of je volledig bent geweest.**

Plagiaat

- Teksten of ideeën van anderen overnemen (samenvatten en/of wijzigen) en vervolgens presenteren als je eigen werk = Plagiaat
- Plagiaat is bij wet verboden (Auteurswet)
- Plagiaat wordt steeds vaker opgespoord (BV scripties worden op de HU gecontroleerd met 'Ephorus')

Betrouwbaarheid & controleerbaarheid

Bronverwijzingen stellen een lezer in staat:

- Na te gaan welke bronnen zijn gebruikt (Controleerbaarheid)
- Of een bron correct is gebruikt (Betrouwbaarheid)
- Of een variatie aan bronnen is gebruikt (Kwaliteit)

Volledigheid

- Een (volledige) literatuurlijst stelt de lezer in staat na te gaan of – belangrijke – bronnen ontbreken
- Een (complete) lijst met bronverwijzingen bevat naast Wikipedia-lemma's ook boeken & artikelen (uit wetenschappelijke publicaties)

II APA - Normen

- American Psychological Association (APA) publiceert regels voor het maken van literatuurverwijzingen
- De APA – normen zijn wereldwijd geaccepteerd als een ‘standaard’
- Toepassing is niet verplicht & er bestaan varianten

APA - normen te vinden in de mediatheek

APA – normen worden gepubliceerd in:

- Boeken:
  - American Psychological Association. (2010) *Publication Manual of the American Psychological Association*. (6th ed.) Washington, DC: Author.
  - American Psychological Association. (2010) *Concise Rules of APA – Style*. (6th ed.) Washington, DC: Author.

- Internetbronnen:
  - www.apastyle.org

III De praktijk: *citeren* of *parafraseren*?

Overnemen van andermans werk kan op 2 manieren:

- **Citeren** = een stuk tekst van een andere auteur *letterlijk overnemen*. Een citaat wordt altijd “tussen aanhalingstekens” geplaatst.
- **Parafraseren** = (andermans idee / tekst) in eigen woorden weergeven. Hierbij ontbreken de aanhalingstekens, maar bronverwijzing blijft noodzakelijk.

Citeren (1)

- Wanneer in een publicatie een bron letterlijk geciteerd wordt, dient ook *op die plaats* de bron vermeld te worden.
- Aangezien de bron – uitgebreid – beschreven staat in de literatuurlijst, kan hier volstaan worden met een KORTE verwijzing tussen haakjes.

Citeren (2)

- Meestal wordt een citaat gevolgd door een verwijzing tussen haakjes (Auteur, jaartal, [evt.] pag.nr(s))
- (Auteur, jaartal) kan ook aan de geciteerde tekst voorafgaan. Waarna de geciteerde tekst wordt afgesloten met tussen haakjes de betreffende pag(s).

Een voorbeeld van beide vormen van *citeren*:

- “De eerste stap die je onderneemt, is een probleem- en situatieanalyse”, (Migchelbrink, 2006, p. 68) en in ons onderzoek hebben wij dat dan ook zo gedaan.
- Migchelbrink (2006) zegt: “De eerste stap die je onderneemt, is een probleem- en situatie-analyse” (p. 68).

Een voorbeeld van *parafraseren*:

- Aangeraden wordt om – voor aanvang van het onderzoek – eerst de situatie en het probleem te analyseren (Migchelbrink, 2006, p. 68).

III De praktijk: hoe maak je 'n literatuurlijst?

- Catalogus van de HU-mediatheken
www.catalogus.hu.nl
- Nieuwe site van de mediatheek
www.mediatheek.hu.nl
- Gebruik het programma 'Endnote' (bestellen via Surfspot)
www.surfspot.nl

Titelbeschrijving

Nieuwe
zoekopdracht

Pagina >

Pagina <

Niveau ^

Zoek-
geschiedenis

Lenerinformatie

Bewaar item

Help

Volledige beschrijving

 Pagina 44 / 124

<i>Titel</i>	Dyslexie : een complex taalprobleem / Tom Braams
<i>Auteur(s)</i>	Tom Braams
<i>Editie</i>	4e herz. dr.
<i>Uitgever</i>	Amsterdam [etc.] : Boom, 2002
<i>Collatie</i>	159 p.
<i>Bibliografische annotatie</i>	Oorspr. uitg. : 1996. - Met lit. opg.
<i>ISBN/ISSN</i>	90-5352-719-2
<i>Trefwoord</i>	Dyslexie
<i>UDC</i>	376.54
<i>Materiaalsoort</i>	

Plaatskenmerk

FE/IA : 376.54 BRA
 FE/IA : 376.54 BRA #ALGEMEEN
 FE/SvO : 8.7.439.
 FG : WM 475 BRA

1 of meer exemplaren aanwezig
 Niet uitleenbaar
 Niet uitleenbaar
 1 of meer exemplaren aanwezig

Details beschikbaar

Toepassen van APA – style: Boek

- Auteur, A. (Jaar v uitgave). *Titel van het boek*.
Plaats: Uitgever.

Toepassing:

Braams, Tom. (2002). *Dyslexie. Een complex taalprobleem*. (4^e ed.) Amsterdam [etc.]: Boom.

APA – style: Boek (aanvullende regels)

- Een tweede of latere druk wordt - tussen haakjes - vermeld na de titel (2e ed.)
- Is er geen auteur, maar wel een redacteur, dan wordt dit vermeld achter diens naam – in de taal van het boek (e.g. ed(s). = editor(s))
- N.B. Bij méér auteurs, c.q. redacteuren, staat voor de laatste naam een ‘&’ (ampersand).
- Tot 5 auteurs worden allen genoemd; bij zes of méér auteurs of redacteuren wordt alleen de eerste naam genoemd, met de toevoeging **et al.**

APA – Style:

Hoofdstuk uit een boek

- Auteur, A. (Jaar v uitg.). Titel van hoofdstuk. In A. Redacteur (red.), *Titel van het boek*. (pp. xx – xx). Plaats: Uitgever.

Voorbeeld (Hoofdstuk uit boek; handboek):

Mastenbroek, J. (2004). Plaatsbepaling. In J. Mastenbroek, M. van Persie, G. Rijnja & B. de Vries (red.). *Public relations. De communicatie van organisaties*. (pp. 3 – 13). (5e ed.) Alphen aan de Rijn: Kluwer

APA – Style : Tijdschriftartikel

- Auteur, A. (Jaar v. uitgave). Titel artikel. *Naam tijdschrift, Jaargang* (Nummer), [pp.] xx – xx.

Voorbeeld (Tijdschriftartikel):

Ouwerkerk, D. van, & Grinten, J. van der (2004) De kracht van zacht: wat mannen over vrouwelijke vergaderstijlen kunnen leren. *Interne communicatie*, 3 (4), 11 – 13.

APA – Style : Krantenartikel

- Auteur, A. (datum). Titel artikel. *Naam krant [katern]*, p. xx – xx.

Voorbeeld krantenartikel:

- Havelaar, R. (2006, 13 dec.) Student leert minder uren, omdat hij werkt. *De Volkskrant*, p.13.

APA – Style : Internetbron (Website)

Auteur, A. (Jaar v. uitgave). *Titel van document*.
Geraadpleegd / gedownload op *dag, maand,*
jaar, van [http://url](#)

N.B. Adres van een website begint met http:// en is geheel onderstreept.

Voorbeeld internetbron:

- Rijksoverheid (2009), *Kunst van leven*. Gedownload op 23 maart 2010, van <http://www.postbus51.nl/nl/home/themas/cultuur-sport-en-vrije-tijd/cultuur/algemene-informatie-cultuur/wat-is-de-cultuurnota.html>

APA – Style : ongepubliceerde bron (Rapport, scriptie etc.)

- Auteur, A. (Jaar v. uitgave). *Titel publicatie*.
Omschrijving en herkomst publicatie.

Voorbeelden scriptie / brochure:

- Jansen, Tom. (2008). *Widget TV.nl. Hoe widgets het tv-kijken in de toekomst rijker maken*. HBO-Kennisbank.nl
- Dieet bij diabetes mellitus (2005). Brochure Voedingscentrum Nr. 841. Den Haag: Voedingscentrum.

Vragen? : Mail ons

- Wij, de medewerkers van de mediatheek, wensen je veel succes met je scriptie of publicatie.
- Mocht je nog vragen hebben,
Mail ons
of rechtstreeks aan de Mediatheek FCJ -
mediatheek.fcj@hu.nl

Richtlijnen voor bronvermeldingen (Even snel je geheugen opfrissen)

■ Enkele handige websites:

- 1 [Hogeschool Arnhem & Nijmegen](#)
- 2 [Universiteit Utrecht \(Fac Soc Wet\)](#)
- 3 [American Psychological Association
\(APA\)](#)